

Знам'яті літ

Микола Жулинський

УДК 821.161.2-6.09

ЛИСТИ ЯК ДОРОЖНІ ЗНАКИ НА ШЛЯХУ ДУХОВНОГО САМОТВОРЕННЯ

Аналізуються листи Василя Голобородька до Віталія Абліцова, які охоплюють період від 1969 до 2003 року. У листуванні поета не лише прочитуються важливі моменти його непростого життя у статусі “ізгоя” і “вигнанця”, а й постає духовна боротьба особистості за право на творчу самореалізацію в умовах невизнання та ігноранції.

Ключові слова: листи, поезія, книжки.

Mykola Zhulynsky. Epistolary signboards on the way of spiritual self-establishment

This publication contains letters of Vasyl Holoborodko to Vitaliy Ablitsov written between 1969 and 2003. The correspondence of the poet not merely reveals the pivotal moments of his life as a social outcast, but also represents his craving for the right to express himself as an artist while being disregarded by the state.

Key words: letters, poetry, books.

Митець – це повсякчасне самотворення задля творчого самоздійснення. Самоздійснення у звуках, кольорах, у лицедійстві, у слові. Олександр Потебня стверджував: “...Поетові треба заспокоїти душу в образі, у слові”.

Непогамовна спрага образного втілення творчого задуму, пошук отого єдиного слова, яке врешті заспокоїть душу, отого найсуттєвішого складу, без якого, вважає Василь Голобородько, його тексти будуть для читача неповними, – це, мабуть, і визначає суть духовних пошуків кожного митця. “Реальним є тільки духовне” [1, 31-32], – наголошував Гегель у “Феноменології духу”.

Листи Василя Голобородька до Віталія Абліцова відкривають цю реальність духовного – розгортають у часі процес духовного самотворення поета, яке так драматично ним переживалося й важко набувалося. Задля глибиннішого пізнання творчої долі цього талановитого поета В. Абліцов і запропонував до друку листи В. Голобородька, які охоплюють їхню сорокарічну дружбу. В. Абліцов не подає читачам своїх листів до поета: на жаль, вони не збереглися, хоча в епістолярії Голобородька “вичитується” багато інформації про обставини життя і внутрішній світ самого Абліцова. Та головне – і цим передусім керувався В. Абліцов, готуючи листи до друку, – що на сторінках життєвої долі цього, як сам поет себе називає, “ізгоя, вигнанця” виписана драматична біографія яскравої творчої особистості, розчахнутої між необхідністю вижити і внутрішньою потребою творити.

Уже в першому листі – поштової листівці із Владивостока від 7 грудня 1969 р. В. Голобородько наголошує на найголовнішій для нього проблемі – на знівеченому, приниженому духові слова. Ні матеріальна допомога, ні співчуття, ні будь-яка розрада не здатні втишити духовний біль, піднести дух, який тоталітарна система принизила, знівечила. Адже творчий дебют

вісімнадцятилітнього поета був напрочуд ефектним. Його журнальні публікації поезій привітали літературний опікун творчої молоді Володимир П'янов і сам Дмитро Павличко. Та ось у квітневому номері журналу “Дніпро” за 1965 р. з'являється стаття Івана Дзюби “У дивосвіті рідної хати”, в якій уже авторитетний на той час критик подає не “кілька слів про поета, який щойно починається”, а широко відкриває чарівні образні світи світосприйняття В. Голобородька. Судячи зі змісту цієї статті, І. Дзюба не лише прочитав ті твори молодого поета, що з'явилися в періодиці, а й устиг ознайомитися з рукописом збірки поезій “Летюче віконце”, який В. Голобородько передав до видавництва “Молодь”. Хто зна, якби не це захоплене привітання І. Дзюбою цього “осібного й несподіваного” явища в тогочасній поезії і не критична реакція на статтю Дзюби в московській “Літературній газеті” (15 травня 1965 р.), то ця малесенька книжечка “Летюче віконце”, можливо, “вилетіла” б у світ. А так – відсутність соціальної проблематики, сумнівний філософський підтекст, відхід від реалістичних основ художньої творчості, що слідом за “Літературною газетою” виявили в поезіях дебютанта ідеологічно пильні критики, – ці звинувачення прирекли книжечку обсягом до 1 друкованого аркуша на заклання. Розрізали-порізали – і в макулатуру.

Не встиг юний поет утішитися після перших журнальних публікацій, як комуністична система відбирає в нього його ім'я. Не випадково 1966 р. В. Голобородько напише вірш “Без імені”:

Викрали моє ім'я
(не штани ж – можна і без них жити!)
І тепер мене звать
той, у кого ім'я вкрадено.

Тоді ж питає у птаха із суволоччу, як йому жити, бо ж так раптово й несподівано руйнується надія й віра у щасливу поетичну долю:

Птахо із суволоччу,
у мене на шиї намисто доріг,
часом воно здається мені
петлею на шибениці.
(“І спитає у птаха із суволоччу...”)

Фатальний 1967 рік став для студента першого курсу Донецького університету поворотним. На жаль, не в бік творчого виростання й успіху, а в бік приниження і знівечення духу слова. Цього року В. Голобородько був відратований, як зазначено в наказі ректора, “за дії, несумісні зі званням радянського студента”.

А що говорив Гегель? “Дух – це *митець*” [1, 476], – а якщо дух ослаблений, пригнічений, не наповнюється енергією творчого самоздійснення, тоді згасає, зникає митець, бо вичахає в ньому вогонь творчості, для якої духовність найнеобхідніша необхідність, своєрідний кисень – підживлення святого вогню. Як там у Шевченка?

Жива Душа поетова святая,
Жива в святих своїх речах.
І ми, читая, оживаєм
І чуєм Бога в небесах.
(“Мені здається, я не знаю...”)

За Шевченком, поетова душа тоді жива, коли вона живе “в святих своїх речах” – коли душа прагне оприявлюватись у слові, здатна до виповідання

чогось особливого, утаємниченого у глибинах підсвідомості, затаєного в інтуїції, народженого й відродженого уявою, фантазією митця.

А якщо душу настрахали, якщо вона відчула, що їй не дозволено оприявлюватись у слові, що тоді залишається поетові робити? Як йому далі жити, коли його душа не може жити “в святих своїх речах”? Захищатися? У тому ж щасливому 1966 році – і вже нещасливому, бо публікації перших віршів засіяли майбутні прорости офіційного їх неприйняття та остракізму, В. Голобородько пише вірш “Захищаюся”:

Викопую по квадрату чотири криниці	щоб бути хоч чимось захищеним.
навколо себе,	Ховаюся за посаджені квіти.

Але від себе, від страждань, від квилінь власної душі неможливо захиститися. Навчання в Донецькому університеті припинено, зразу ж заганяють у “стройбат” – на строкову військову службу аж у Владивостоці, де В. Голобородько – “власник викопного імені “поет”, “щоб не літав із пером у руці”, одержує в руки “лопату траншеї копати”. Цей “До-шевченко” “був як усі” – без імені “поет”, без надії почути голос своєї душі та без сподівань на вимовлення словом її мовчання:

До-шевченкові	який через роки став би рядком
ніколи було засунути руку за халяву –	із “Кобзаря”,
записати хоч рядок	вартим, щоб його вивчити напам’ять.
у “захалявну книжку”,	(“До-шевченкові...”)

Проте поет-солдат До-шевченко таки пише вірші й за армійською звичкою ховає їх за халяву. На клаптиках паперу пише й листи. Але рідко. І неохоче. Бо йому здається, що “зовсім світу не існує”, але намагається спрямувати всю свою енергію на те, щоб повернутися в Україну. Додому. Усі плани – на післяармійське життя. І він повертається. Таки додому, у свій Адріанополь Перевальського району Ворошиловградської (тепер Луганської) області, де і продовжується його “сіре існування в промислово розвинутому Донецькому краї”, де панує “жах. Усюди, в усіх верствах нашого щасливого дитинства”, де “погода непевна”, із симптомами погіршення. І де немає роботи. “Вибір у мене був невеликий – шахта або радгосп – вибрав шахту, бо там 6 годин працювати, після роботи можна хоч дещо почитати”, – повідомляє Голобородько Віталю Абліцова восени 1970 р. Але навіть у шахту нелегко було влаштуватися – не мав трудової книжки, бо після армії чотири місяці ніде не працював. Не робив спроб і поновитися в університеті – не вірив, що це можливо. Система пам’ятала про “свого ізгоя”. “Друкувати не хочуть”. Та й поет не дуже активно нагадував про себе. Раніше не любив ходити по редакціях і видавництвах, а тепер і поготів, бо знає, що на нього, на його рукописи, записні книжки й листування з друзями чигає “поціновувач поезії”, який має повноваження влаштовувати в його помешканні обшуки, вигрібати “із книжкової полиці” переписані на друкарській машинці ранні вірші Тичини, невидані вірші Симоненка.

“Це дуже серйозний поціновувач поезії, і в нього оригінальна дослідницька метода”, – цим іронічним узагальненням завершує В. Голобородько вірша “Поціновувач поезії”, який постає розгорнутою метафорою тотального контролю-відслідковування індивідуальних умонастроїв і суспільних настроїв у країні, де розігрується “грандіозний спектакль під назвою “Вперед до перемоги!”:

Наступного разу він прийде і захоче	вивідати іще ненаписані рядки,

які ще ховаються десь під корою мозку. і поскладає до теки,
 Він натисне, наче тюбик із зубною пастою, щоб у подальшому долучити до справи.
 мою голову, з якої випорснуть
 підсвідомі рядки, (*“Поціновувач поезії”*)
 акуратно витре їх об штанину

У листах В. Голобородька відчитується усвідомлення ним незримої присутності в його житті отого “поціновувача поезії”, який переслідує його в шахті, не полишить і тоді, коли Голобородько тимчасово працюватиме в районній газеті літпрацівником, згодом – електриком у радгоспі. “Поціновувач” уселився у свідомість поета, нагадуючи повсякчасно йому про те, що до головних ролей йому – зась, що в цій грандіозній виставі під назвою “Вперед до перемоги!” йому відведена роль статиста, маленького гвинтика, що і його не випадково підстригли під “нуль” – запроторили до армії, але ця зачіска “під Котовського” дуже пасує до зеківського смугастого костюма. Поетові порадили подивитися в корінь:

І тоді я зрозумів, що на власні очі бачу, Обстригти:
 як втілюється у життя принцип рівності. А) автора;
 Хто там у підпіллі згадує чубатих? – Б) вірш;
 виловити й обстригти! В) яблуневу гілку.
 У кого там є вірш про чубату яблуневу гілку (*“Рівність”*)

“Я один з тих, кому відмовлено в праві на існування як поетові”, – з прикрістю визнає В. Голобородько в листі від 8 листопада 1971 р. Але це не визначає його ставлення до поетичної творчості. “Є ще порох на гарну книжку поезії”, – хвалить поет, хоча у вільний від шахтарської щоденної, крім неділі, шестигодинної роботи він читає. “Для орієнтації в духовному світі сьогодення”, намагаючись встигнути щось зробити “для свого духу”. Голобородько навіть радіє, що йому судилося повернутися в шахту. По-перше, суспільство, точніше, власть імущі, дивитимуться на нього не як на тунеядця, а як на трудящого, як на суспільно корисну людину. По-друге, і це чи не головне, В. Голобородько вважає, що така різка зміна занять – перехід від важкої фізичної праці до самоосвіти – стимулює його прагнення до розбудови власного духовного світу. Правда, прикро вражає відсутність реальної перспективи “змінити місце прикладання своїх фізичних зусиль”.

Цей важкий хрест, який ліг на нього, – шахтаря-крота, що його в кінці робочої зміни наче виорюють “з нори копальні”, не дозволяє розпрямитися на весь духовний виріст. Тривожить те, що не тільки немає часу для писання віршів – “вони чомусь і не придумуються”. Живе віра в те, що міг би “написати гарну книжку поезій”, та минає три з половиною роки, а книжки й досі немає. Усвідомлює, що треба якось “існувати в ситуації відмовлення від існування”, але як, у яких формах виявити це своє існування? Інтуїтивно відчуває, що нарощення власного духовного потенціалу повинно явити світові щось особливе, воно зріє в душі, але “вірші не пишуться. Ангели перестали відвідувати мене”.

Чи не в кожному листі В. Голобородько просить В. Абліцова надсилати йому нові книжки. Уважно вивчає каталоги, зокрема видавництва “Наука”, ленінградського відділення “Книга – поштою”, стежить за тематичними планами видавництва “Наукова думка”, “Радянський письменник”, але насамперед московських і ленінградських видавництв, бо там передусім з’являються новинки зарубіжної літератури в перекладах. Нагадує своєму другові, що має з’явитися “збірка робіт Потебні, і Поль Валері, і Максиміліан Волошин, і Едгар По, і Рільке, і двотомник Лорки”.

Так, із прицілом на видання в 1976 р., він проглядає тематичні плани і складає

список із 60 назв тих книжок, які собі надумав придбати. Але надії купити чи замовити в Голобородька невеликі, тому він заміряється надіслати цей список своєму другові. Начебто для ознайомлення. Мовляв, ось що мене цікавить із книжкових новинок, поглянь, може, щось із цього захотів би й ти мати, то я буду старатися, а насправді це делікатний натяк на те, щоб В. Абліцов придбав для нього ці книжки. Серед бажаних авторів і книжок – Я. Кавабата, К. Воннегут, З. Ленц, Андрей Бєлий, М. Пруст, І. Драч, Феофан Прокопович, альбоми французьких імпресіоністів, “Казки про тварин”, “Пісні Поділля” й дослідження ділової та народно-розмовної мови ХІІІ ст. на матеріалах сотенних канцелярій і ратуш Лівобережної України...

Поет-шахтар, украї “зголоднілий за гарним корисним читвом”, захоплений, як і Абліцов, Ф.Г. Лоркою, у листах роздумує-дискутує про переклади іспанського поета українською мовою, зокрема про переклад вірша “Memento” Віталієм Абліцовим та аналіз ним перекладу цього вірша Миколою Лукашем.

Судячи з цих листів, В. Голобородько не тільки багато читає завдяки тому, що В. Абліцов регулярно надсилає йому нові й нові видання, а й перекладає, зокрема Б. Пастернака, пише поезії. Правда, чи не в кожному листі зустрічається одна й та ж фраза “Вірші не пишуться”, проте поет надсилає В. Абліцову й давні свої вірші, і нові, готує рукопис поезій, які подає до видавництва “Радянський письменник”. Та ба, швидко “повернули разом із ганебними і принизливими відповідями”. Хоче продовжити навчання, водночас самостійно намагається “надолужити втрачені університетські студії”, але ні в Київський театральний інститут, ні в Московський літературний інститут, ні в Московський державний університет ім. М. Ломоносова пробитися не судилося. Ідеологічне тавро “ізгоя, вигнанця” ще глибше в’їлося в його долю після виключення з Донецького педагогічного інституту за поширення серед студентів праці І. Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?”. Це сталося ще до служби в армії, яка, можливо, врятувала молодого поета від радикальніших репресій.

Лише 1977 р. вдалося поновитися на другий курс місцевого педагогічного інституту, який В. Голобородько екстерном закінчив у 2001 р. А так – нічого втішного, життя сіре, мізерне за своїми можливостями – “нічого й не треба”. Хіба що жартівлива, іронічна мрія мати такі ж “замшеві штани, як у Драча”, хіба що прохання до свого друга В. Абліцова “надіслати шапку “пижикову” чи як там її в біса” – може, хоч вона підніме його, “сторубльового сільського електрика”, суспільний статус.

Найбільше ж поета хвилює те, що вже тривалий час не пишуться вірші: “Рідко залітає до моєї хати велика птаха поезії”.

Але таки залітає. Хоча й рідко. Залітає й так розбурхає почуття, так по вінця наповнить їдкою іронією, сарказмом і гнівом його слова, що, здається, вони розриваються зсередини, вибухають пекельною магмою та обпалюють до чорноти збайдужілі українські душі. Коли читаєш вірш “Самовбивці”, здається, в уяві поета побувала не тиха біла голубка, а розлютований шуліка, який і дзьобом, і кігтями рве на шматки наше пихате замилювання поразками, наше воляче терпіння заради виживання вислуховувати образи, знущання, упослідження національної гідності й честі, наше невміння мобілізуватися й давати рішучу відсіч кривдникам і напасникам:

аби вижити – ми себе вбиваємо:
стираємо своє ім’я – ім’я українця –
з лица землі,
як власний плювок,
ми відмовляємося від своєї мови,

ніби від якогось не здійсненого злочину,
у якому нас звинувачують,
ми відмовляємося від рідної домівки,
стіни якої нас уже не захищають –
ми – самовбивці.

(“Самовбивці”)

Цей український світ, у якому ми живемо і в якому нас і “свої”, і “чужі”

українці разом із зайдами звинувачують і ображають, обзивають “репаними жителями Хохландії”, “ледарями й боягузами”, “куркулями й підкуркульниками”, “бандитами, зрадниками, поліцаями”, “мазепинцями, петлюрівцями, бандерівцями”, цей світ ми також створювали, допомагаючи окупантам “викохувати отакий сад”.

У вірші “Роман Жук: “Сад” В. Голобородько “домальовує” уявою картину “у рамі колючого дроту”, писану на тканині, з якої виготовляють зеківські роби. Поет бачить на цій картині сльози дружини, “яка ніяк не відведе погляду від зачинених дверей” – за її чоловіком зачинилися залізні двері “чорного воронка”, удома лишилися зарюмсани діти. Далі уява переносить його в тюремну камеру із переповненими сечею парашами, кров’ю, вихарканою із хворих легень, “сукровицею з водянок на долонях від ручок тачки “ось”...

I – “молитвою українською мовою”:

Це – сад

це – наш сад

це ми сучасники викохали отакий сад.

(“Роман Жук: “Сад”)

Найпростіше звалити провину за всі наші національні поразки, втрати, біди й негаразди, на ворогів – їх ми вміємо вишукувати й таврувати словом. Складніше й морально болючіше самокритично подивитися на себе, витворити безжалісний суд над собою задля очищення національного духу й піднесення над цим грішним українським світом. Цього домагається В. Голобородько, болісно переживаючи крах національних ілюзій і романтичних візій. Тому й застерігає:

Не помилілось, братове,
уважаючи, що тирани
полюбляють лише певну барву.

Не використаний ніким із тиранів колір
уможливує іще за життя
перефарбуватися.

Тирани з’являються
під усіма кольорами веселки.

Невичерпні варіанти
поєднання кольорів
відкривають тиранам
безкінечну перспективу.

(“Колір тиранії”)

Нелегко народові, нації повернути своє правдиве обличчя, свій цивілізаційний образ. Бо його віками спотворювали, намагаючись натягнути на обличчя нації маску раба, обтинали їй язика, вкорочували її історичний ріст, виполювали з її рядів кращих, достойних, гордих. І багато хто з цим змирився, тому й дозволив “викохати отакий сад”, у якому свавільно розросталася тиранія, насильство, жорстокість, засівалася безнадія й розпач. Тож не випадково настрої й почуття самого поета огорталися в чорні кольори смутку й безнадії. Закрадалася жадна думка: “Можливо, все, що я хотів сказати віршами світові, я вже сказав...” Але повсякчасно “зголоднілий за корисним читивом” поет-електрик продовжує розбудовувати свій духовний світ завдяки книжці: “Книги я теж ціную над усе”. Особливо його цікавить естетична діяльність як акт індивідуального самовираження, сам процес насолодження високою поезією як чуттєвим предметом. В. Голобородько переживає щасливі миті своєрідного занурення у стихію образного вираження таких талантів, як Лорка, Аполлінер, Іван Драч, Борис Пастернак, Поль Валері, Стефан Малларме, Ліна Костенко, Максиміліан Волошин, Василь Стус, Рільке, Ігор Калинець, Едгар По... Для його естетичного сприйняття характерний перехід від розуміння тексту до пізнання природи поетичної мови шляхом проникнення у внутрішню форму слова й мови, бо саме там, за О. Потебнею, таїться творча енергія. В. Голобородько

цікавився поетикою символізму – простудіював книжку Стефана Яроцинського “Дебюссі”, головню той розділ, де йдеться про імпресіонізм та символізм, через “Книга – поштою” придбав монографію І. Смирнова “Художественный смысл и эволюция поэтических систем” і в листі від 18 грудня 1977 р. наводить із цієї “книжки потрясаючої” такі рядки: “Чтобы текст обладал индивидуальным смыслом, он должен быть двусмысленным”.

Двозначність, точніше, багатозначність тексту народжується у процесі творчого поривання до висловлення того, що у принципі невимовне, що живе у внутрішньому світі митця і що, урешті-решт, часто породжує драматичний конфлікт між авторським задумом і читацьким сприйняттям. Здавалося б, у вірші В. Голобородька “Мовчання” чітко простежується думка про очікування поетом своєї музи, про надію на розкрилення натхненням творчої уяви:

Ловлю над столом білу голубку, що залітає з ночі вишневих дерев. Крихти слів розсипаю на папері, і ручку, і пальці	виставляю перед собою гілочками – приваблюю птаха, якому я довіряв.

Інтерпретація цього тексту передбачає його сприйняття на рівні символів, алегорій, метафор задля усвідомлення проблеми невимовного, питання неможливості досягнення повноти висловлення думок і почуттів у слові.

Із деяких натяків, які знаходимо в листах В. Голобородька, випливає, що природу поетичного він намагався спочатку “вивести” зі сфер етимології, усного фольклору слов'янської міфології, етнографії, опрацьовуючи величезний масив спеціальної літератури.

“Стою на порозі нових відкриттів...” – так поет повідомляє другові про свою наукову роботу, присвячену питанням природи художнього мислення, генеалогії національної образності та міфопоетичної системи відображення. Передусім Голобородько прагне розширити символічний простір української народної казки завдяки поглибленню етимології деяких слів, тлумаченню символів...¹ Навіть надрукував 1999 р. на резোগрафі брошуру про метафоризацію вінка в казці, свою магістерську роботу присвятив проблемі трансформації “деяких аспектів українського обряду сватання в українських народних казках”. Далі в листі від 14 червня 2002 р. зазначає, що він проаналізував лише шість елементів із “визначених 46 аспектів укр. сватання”.

Такий прицільний інтерес В. Голобородька до української народної казки, до української символічної системи відображення світу не випадковий. Навпаки, від перших його поетичних “кроків” простежується прагнення поета вияскравити свою творчу індивідуальність, неповторність особистісного світосприйняття, і національні фольклорні символи та символіка слугували для Голобородька важливими елементами творення власної поетичної системи. Це зауважив І. Дзюба у статті “У дивосвіті рідної хати”, наголошуючи на цінності “наївного” підходу вісімнадцятилітнього поета до осмислення, до образного сприйняття “доби науки, раціоналізму й практицизму”.

Авторитетного й популярного критика вразило й захопило те, що “ніби оживає світ прадавніх анімістичних уявлень про природу; світ нашого далекого “наївного” предка або довірливої дитини, заселений дивними істотами, наповнений чарівними звуками, кольорами, пригодами; світ української народної, язичницької ще, демонології, казки, загадки, думи...” [2, 459].

Перечитуючи з особливою естетичною насолодою поезії В. Голобородька, написані в 1962–2003 рр. і видані окремою книгою під назвою “Ми йдемо” (2005 р.), переконаєшся, що поет не зрадив тій ідейно-естетичній позиції, яку

¹ О. Потебня у примітці до статті “Язык и народность” зазначав: “Думка і почуття людини є невимовними, хоча для нас є необхідним протилежне цьому переконання, так що ця невимовність усвідомлюється і навіть стає керівним принципом лише у виключних настроях” [цит. за: 3, 309].

він так яскраво самобутньо заявив у перших своїх журнальних публікаціях і в перших поетичних збірках – “Зелен день”, що була пущена під ніж і побачила світ лише 1988 р., і “Летюче віконце”, якій судилося “вилетіти” на волю 1970 р. завдяки видавництву “Смолоскип” (США). Сумна дорога до читача простелилася й перед збіркою поезій “Ікар на метеликах”, підготовленою до друку в 1967 р., але явленою на світ у році 1990-му.

Попри всі драматичні потрясіння й життєві випробування не тільки на фізичне виживання, а й на збереження духовної суверенності та естетичної позиції, В. Голобородько послідовно й наполегливо захищає свій внутрішній світ від ідеологічної корозії та політичного до нього прицілювання, оберігає власне поетичне світосприйняття, базоване на образно-символічній системі відображення світу, на народній символіці, яка закодована в рідній мові, міфології, фольклорі, народній пісні...

Ця позиція талановитого поета виразно проглядається в листах до В. Абліцова, основне призначення яких, на думку автора, “це засіб для діалогів на мистецькі теми”, бо ж головні його смаки – “література про поезію, поезія, духовні пошуки”.

І пошуки найсуттєвішого складу задля того, щоб його тексти стали повними й читач міг би знайти в них те, чого жадає його спрагла душа.

Заради цього одного складу, заради творчого самоздійснення у слові поет для свого читача й визбирує повсюдно – на квітучій галявині, на автобусній зупинці, на людному перехресті, на концерті відомої співачки, на футбольному матчі, на судовому засіданні – такі необхідні слова:

відбираю за приємним забарвленням слова
складаю у звинену із паперу торбинку
торбинку зі словами

зібраними мною з усього світу
передаю тобі
чи ти порадієш цим словам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гегель Г.В.Ф. Феноменологія духу. – К.: Основи, 2010.
2. Дзюба І. З криниці літ: У 3 т. – К.: Видавництво “Києво-Могилянської академії”, 2006. – Т. 1.
3. О.О. Потєбня й актуальні питання мови та культури: Зб. наук. пр. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2004.

Отримано 10 квітня 2012 р.

м. Київ

ІЗ ЛИСТУВАННЯ ВАСИЛЯ ГОЛОБОРОДЬКА З ВІТАЛІЄМ АБЛІЦОВИМ

У 1969–1970 роках Василь Голобородько після відрахування з Київського, а пізніше Донецького університетів проходив строкову військову службу у “стройбаті” на Далекому Сході (Російська Федерація). Адресат листів тоді навчався в Далекосхідному університеті (Владивосток).

1. 7.11.1969. м. Владивосток (поштова листівка. – В. А.)

Добрий день!

Вітаю зі святом!

Дякую, що написав. Я тобі кілька разів писав на ту адресу, де ти мешкав під час нашого знайомства, але відповіді не було і я думав, що ти змінив квартиру, а університетської адреси ніяк не міг узнати. Правда, я шкодую, що ти виїхав з Владивостока. Хто тепер мені купить замшеві штани, як у Драча! Я лише на